

De nieuwe theatern musical *Jan, Jans en de Kinderen* brengt ons behalve jeugdsentiment een leuk, jong nieuw talent. Kim van Zeben (29) speelt Catootje. Ze schitterde al in verschillende films en series voordat zij het initiatief nam om de strip van Jan Kruis op het podium te zetten.

| door Tanya van der Spek | fotografie Gina Feduzzi

Kim wordt er wat verlegen van, een interview doen. ‘Wat een eer, niemand kent mij!’, mailde ze van tevoren. Terwijl ze voor een kleine actrice (1.65m) een groot cv heeft. Nederlands’ beste regisseurs hebben haar al voor de camera gevraagd en voor haar rol in *Pluk van de Petteflet* werd ze direct genomineerd voor een Musical Award. Nu is ze te zien in de theaterkomedie *Jan, Jans en de Kinderen*. Niet alleen speelt ze dochter Catootje maar zij was ook degene die het hele project heeft verzonnen en geïnitieerd.

In de ochtendzon drinken we thee op een terras aan de Amsterdamse Nieuwmarkt. De schoon-gepoten straatstenen glimmen. Toeristen verorberen een omelet en een zware vuilniswagen doet de grond trillen. Kim vertelt over haar ambities, haar spectaculaire coming out en hoe ze vroeger weigerde de meisjeskleedkamer te betreden. Je kunt het niet helpen: door haar droge vertelwijze, haar ondeugende uitstraling en haar imitatie-stemmetjes, schiet je steeds in de lach.

“Mijn eerste, kleine filmrol kreeg ik op mijn zeventiende, doordat ze bij de auditie dachten dat ik een jongen was”, vertelt Kim. Ze speelde een skinhead (met een mutsje op) in *De Nieuwe Moeder* van Paula van der Oest, de regisseuse die voor *Zus en Zo* een Oscarnominatie kreeg. “Ik hield mooi mijn mond totdat ik was aangemen.” Pas bij de opnamen vroeg men voorzichtig ‘Moeten we nou hij of zij zeggen?’. Kim grijnst. Eigenlijk wilde ze altijd een jongen zijn. “Vanaf mijn kleutertijd droeg ik petjes en broeken. Ik voetbalde van mijn zesde tot mijn twaalfde in een jongens-team. Met meisjes vond ik er geen zak aan. Toen ik van een nieuwe trainer niet langer in de jongenskleedkamer mocht, ben ik ermee gestopt. Huilen joh! Klasgenoten pestten me wel.” Ze klinkt als een Turks lefgozertje als ze ze nadoet: ‘Ben je nou een gozer of een wijf?’. Op haar zeventiende zei ze huilend tegen haar moeder: ‘Ik wil gewoon een jongen worden!’ “Mijn moeder zette me op een stoel en legde me heel rustig uit dat ik dan hormonen moest slikken en naar een psychiater moest. Toen zei ik ‘laat dan maar’ en dat gevoel is langzaam overgegaan.”

Coming out op het podium

Een jaar later had ze haar coming out. Op school, op een podium! “Ik werkte mee aan een wekelijkse talkshow. Toen het thema verliefdheid was, heb ik expres homo’s uitgenodigd. Op een gegeven moment zei ik ook door de microfoon dat ik op vrouwen viel. Die provocatie was mijn wraak op de plagerijen al die jaren. Ik hoorde een geroezemoes in de zaal. Eenmaal van het podium af was ik wel zenuwachtig, maar ik

Mijn moeder is een feministe die vroeger assertiviteitscursussen gaf, dus die zat altijd al tussen de lesbiennes

kreeg complimenten. Later zeiden de pestkoppen dat ze me vroeger raar vonden maar nu 'echt relaxt'. Ik ben niet veranderd, zei ik toen. Volgens mij zijn jullie je pubervooroordelen kwijtgeraakt." Kims ouders vonden haar lesbisch zijn geen probleem. "Mijn moeder is een feministe die vroeger assertiviteitscursussen gaf, dus die zat altijd al tussen de lesbiennes." Kims vader is altijd haar beste vriend geweest. Twee jaar geleden is hij overleden. Vlak voor haar eerste belangrijke rol, in de musical *Pluk van de Petteflet*. "Hij was altijd zo trots op wat ik deed. Hij heeft me altijd enorm gesteund met school en audities en nu is hij er niet meer om de vruchten hiervan te plukken. Bij elke voorstelling denk ik: 'Shit, dit heeft hij ook weer niet gezien'. Het besef wordt steeds sterker, dat hij echt niet meer terugkomt. Soms fantaseer ik dat hij mij wel kan zien. Dat houdt me sterk. Ik denk veel aan hem."

Pluk van de Petteflet bezorgde Kim meteen een Musical Award-nominatie voor beste vrouwelijke bijrol in een kleine musical. Ze vond het een eer, zegt ze, maar ze is ook wel te nuchter voor het 'gladde gedoe', om zo'n awardshow heen. Ze lacht: "Ik weet niet eens voor welke rol ik genomineerd ben, want ik speelde vijf rollen waaronder een bij, een burgemeester en twee mannetjes in één, een majoor en adjudant. Het was continu podium op, podium af, verkleeden en podium weer op. Nu vind ik het leuk om één rol meer uit te diepen." Dat deed Kim deze zomer in het serieuze stuk *Pierrot aan de Lantaarn* en nu speelt ze Catootje in de theaterkomedie *Jan, Jans en de Kinderen*. Albert Verlinde en Irene Moors besteedden er al vroeg enthousiast aandacht aan in hun tv shows. Er werken grote namen mee: Niek Barendsen (tekstschrijver van *Koefnoen*, *Het Klokhuis* en *Hertenkamp*) schreef het script, Plien van Bennekom (van duo Plien en Bianca) speelt moeder Jans, Alex Klaasen (*Kopspijkers*, *Troubabroers*) speelt Jeroentje en Henny Vrienten (van de jaren '80 sensatie *Doe Maar*) maakte de muziek. En dat alles door een idee van Kim!

Balletjes opgooien

Kim: "We zongen liedjes uit *Pluk* tijdens de Libelle Zomerweek en daar bladerde ik het tijdschrift door. Ik zag de strip *Jan Jans en de Kinderen*, die ik als kind al verslond en ik herinnerde me dat ik daar altijd al iets mee wilde doen. Weer dacht ik: kan hier geen voorstelling van worden gemaakt?". Kim bedacht wie zoal mee zou willen werken en ze puzelde in haar hoofd wie met wie zou willen spelen.

Toen ging ze rondbellen. "Mensen zeggen altijd dat dit een moeilijk vak is. Maar je moet gewoon balletjes opgooien en denken: wie zou mij hierbij willen helpen?". Al gauw mobiliseerde Kim een hele groep grote talenten en ze riep: 'Als dit echt doorgaat, wil ik wel graag Catootje spelen!'. En zo geschiedde. "Catootje is een stoer meisje, grappig en brutaal. Dat past wel bij mij. Het is een uitdaging hoe je stripfiguren tot leven wekt. Iedereen die de strip kent, heeft er zijn eigen beeld en gevoel bij. Het is voor velen jeugdsentiment. Maar dat is ook het leuke eraan. Wij maken het wel brutaler en minder braaf dan de strip is", grijnst ze.

Haar talent van kansen zien en verbanden leggen welke acteur of producent ze bij welk project zou kunnen betrekken, dankt Kim onder andere aan de pestkoppen van vroeger zegt ze. "Ik heb een soort continue alertheid omdat ik vroeger altijd moest opletten waar de pesters uithingen zodat ik ze kon ontlopen. Ik zie en hoor altijd precies wat er om mij >>

© Joris van Bennekom

heen gebeurt. Zo weet ik vaak wie met welk project bezig is of waar een kans ligt.” Naast deze alertheid zat ook het acteren er al vroeg in. Als kind namen haar ouders haar mee naar jeugdtheater en van haar twaalfde tot haar zeventiende zat ze op de jongerentheaterterschool van Utrecht. “Ik ben altijd bezig geweest met toneelspelen, me verkleeden, mensen imiteren. Meer kinderen vinden dat leuk om te doen, maar ik kan echt niet zon-

der.” Rond haar twintigste bezocht ze de vooropleiding DNA, De Nieuwe Amsterdam. “Dat was heel streng, alles kon maar op één manier. Toen verloor ik even plezier in het spelen. Maar toen ik meedeed met de jongerentheatervoorstelling *Hercules* van Toneelgroep Amsterdam ging er een wereld voor me open. Het bruiste, er was plek voor eigenheid en ik leerde allemaal leuke mensen kennen.” Kim is vreselijk leergierig, ze wil zich blijven verdiepen en werkt graag met bijzondere en ervaren spelers en regisseurs. Tijdens haar opleiding stapte ze over op de kleinkunstacademie. “Ik ben blij dat ik de basis van de toneelschool heb, maar ik ben geen actrice pur sang. Ik houd van muziektheater en ik denk dat mijn kracht ligt in komische rollen. Bij mij zie je Kim er altijd een beetje doorheen, ik heb een beetje die lach aan mijn kont hangen.”

Sharon Stone en lange vrouwen

Behalve repeteren en optreden zit Kim op zangles, jongleert ze, speelt ze gitaar en drumt ze in een bandje. “Eigenlijk zou ik drie levens moeten hebben om alles te kunnen doen wat ik wil. Ik wil ook saxofoon leren spelen en cameravrouw zijn.” Heeft ze nog wel tijd voor een relatie? Ze lacht. “Er is nu een pril dingetje, ik weet nog niet waar het heengaat.” Haar eerste stappen in de lesbische wereld vond ze trouwens niet makkelijk. Drie jaar lang ging Kim af en toe naar een jongerenpraatgroep van het COC. “Altijd maar dat praten! Ik wilde op een gegeven moment gewoon een vriendin!” Kim was verliefd geweest op een dansdocente en een klasgenootje. Het klasgenootje vond de aandacht wel spannend, maar viel toch op jongens. Af en toe ging Kim stappen met een homovriend. “Dat was niet makkelijk. De meisjes staan in kliekjes en eigenlijk heb je niets met ze gemeen, behalve dan dat je op vrouwen valt. Een keer heb ik een meisje dat ik leuk vond een bierviltje gegeven met een grappige tekst. Ik zag die hele vriendinnengroep lachen. Dat was naar, dat doe ik dus nooit meer. Inmiddels heb ik

Kim kort!

Geboren: 20 juli 1976 te Utrecht | 1.65 meter | Opgegroeid in Nieuwegein, woont nu 7 jaar in Amsterdam | Familie: vader (2 jaar geleden overleden) was vakbondsbestuurder bij de FNV en moeder wijkverpleegster. Opa was goudsmid | Opleidingen: atheneum, Amsterdamse Toneelschool met een kopstudie aan de kleinkunstacademie | Theater: o.a. musical *Pluk van de Petteflet*, *Pierrot aan de Lantaarn*, *Jan, Jans en de Kinderen* | Films: *De Nieuwe Moeder* van Paula van der Oest, stemmen in *Pluk van de Petteflet* | Tv: TV7, *Kaas en Noten* van Willem van de Sande Bakhuyzen (die 27 september 2005 is overleden en wiens meest recente film *Leef!* nu in de bios draait), *Vliegende Panters*, *Het Klokhuis*, stemmen in *Thunderbirds* Nickelodeon en *Jetix* | Prijzen: nominatie Musical Award voor beste vrouwelijke bijrol in een kleine musical *Pluk van de Petteflet* (2004)

gelukkig wat goede vriendinnen met wie ik naar vrouwenfeesten ga. Nu vorm ik zelf zo’n kliekje”, lacht ze.

Ze voegt eraan toe: “Ik vind het wel bijzonder om homoseksueel te zijn. Je maakt een extra proces mee: zoeken in jezelf naar je identiteit. Wat houdt het in en wat betekent het voor mij? Dat vind ik een meerwaarde hebben. Als mensen homo’s uitschelden, denk ik: waar bemoei je je mee? Ik ga een jongen toch ook niet uitschelden omdat hij een lelijke vriendin heeft? Als mensen zeggen ‘Dat gelebbert op straat hoeft van mij niet’, dan kijk je toch niet? Overigens zie ik ook binnen de lesbische wereld dat vrouwelijke vrouwen nog weleens neerkijken op mannelijke vrouwen. Dat vind ik heel stom. Als ik niet naar de toneelschool was gegaan en daar niet had ontdekt dat vrouwelijke kleding me ook leuk staat, dan was ik nu ook jongensachtiger!”

*Ik val op lange vrouwen,
wat best gek staat omdat
ik zelf zo klein ben*

Toen Kim 22 was, had ze haar eerste vriendin. “Ik voelde me vijftien! Het was heel spannend. Alsof ik mijn puberteit inhaalde.” Op wat voor types valt ze? “Vrouwelijke vrouwen met pit en een stoere inslag. Zoals Sharon Stone! Heel cliché, maar ja. Ik denk dat ik op dezelfde types val als waar mannen op vallen. Maar ik zou nooit zo plat over vrouwen praten zoals sommige mannen dat kunnen doen. Ik val ook op lange vrouwen, wat best gek staat omdat ik zelf zo klein ben.” Ze lacht. Dan serieus: “Ik val ook op onafhankelijke vrouwen. Omdat ik zelf zo met mijn werk bezig ben, wil ik graag dat de ander ook ergens echt voor gaat. Ik kan me niet voorstellen dat iemand niet weet wat hij met zijn leven wil. Ik voel zoveel passie voor wat ik doe!” Kim drinkt haar thee op, we nemen afscheid. “Ik heb een nieuwe fiets nodig, want ik heb een leuke band!” roept ze nog. Zoals vaker bedoelt ze het niet grappig maar is ze gewoon grappig. Ik loop grinnikend naar de bar om af te rekenen en verheug me erop haar in het theater bezig te zien. ●

www.janjansdekomedie.nl